

Quan el gènere marca el destí: dones a l'Aràbia Saudita i l'Afganistan

La llibertat hauria de ser un dret universal, però per a moltes dones encara és un somni llunyà. Mentre el món avança, a països com l'Aràbia Saudita, l'Iran i a l'Afganistan el gènere continua marcant el destí. Les imatges de repressió i silenci ens recorden que el progrés no és igual per a tothom i que mirar cap a una altra banda no és una opció.

Els ulls de les dones revelen la realitat de l'Iran actual.

Font: RTVE

El passat: L'Afganistan abans dels talibans

Abans de l'arribada dels talibans (1979-1996), l'Afganistan estava marcat per conflictes constants, començant amb la invasió soviètica i seguint amb la

guerra civil entre faccions "mujahidines". Tot i la inestabilitat política i la violència, en zones urbanes com Kabul, les dones podien accedir a l'educació, treballar i participar en la vida social i política, encara que aquestes oportunitats variaven segons la regió i eren més limitades en zones rurals.

Als anys 1996 i 2001, amb la primera arribada dels talibans al poder, es va instaurar un règim extremadament restrictiu que va afectar especialment les dones: se'ls va prohibir treballar fora de casa, accedir a l'educació i participar en la vida pública, imposant un clar control social. El 2001, després de la intervenció internacional, els talibans van ser expulsats i van passar gairebé dues dècades com a insurgència, mentre l'Afganistan intentava establir un govern republicà que, tot i avançar en educació, drets de les dones i reconstrucció, continuava marcat per la corrupció, i la inseguretat.

El context actual: L'Afganistan sota el control dels talibans

Al 2021, després d'uns anys sense els Talibans, uns anys on el país havia intentat recuperar-se en certa manera, l'any 2021 van recuperar el poder del país, va tornar la por de que la situació anès encara a pitjor, i així va ser i ho és avui dia. A l'inici s'esperava que fos temporal, però ara que han passat gairebé 4 anys, i els talibans romanen al poder. Al llarg d'aquests anys, la situació de les dones no ha fet més que empitjorar, ja que cada cop s'han anat implementant noves restriccions per a control-arles i fer-les totalment dependents del 'maharam'.

La preocupant situació de les dones a l'Afganistan

Des de fa anys, concretament des de l'arribada del talibà, Afganistan viu una forta i progressiva repressió, cada cop s'afegeixen més restriccions que dificulten la situació de les dones. A 2021 es restringir va les dones l'educació a partir de sisè de primària, així com es va instruir als homes perquè no acceptin portar al seu vehicle cap dona sense hijab, i per supervisar les dones sempre que facin un trajecte superior a 72 km. 2022 va ser un any d'encara més restriccions, on es va prohibir l'entrada de dones als parcs, parcs d'atraccions, banys públics o gimnasos, i es demana que no surtin de casa sense motiu, i se les suspèn de dret de treballar a organitzacions no governamentals ja siguin internacionals, nacionals. Aquestes són només algunes de les repressions que les dones viuen, sense tindre en compte totes les conseqüències en què això deriva, la dependència total del *Maharam*.

Totes aquestes restriccions evidencien la greu situació que viu la dona a l'Afganistan, una situació que no ha fet més que agreujar des de la tornada del talibà al poder el 2021. Des de llavors, les dades de violència sexual no han fet més que augmentar, en els última tres anys han estat documentats més de 840 incidents de violència de gènere a l'Afganistan, una dada realment impactant.

Les dones a l'Iran: un altre país amb una greu situació

L'Iran es un altre dels països amb una greu situació. Fins fa poc, Iran estava governat per la República Islàmica de l'Iran, un règim autoritari-teocràtic, amb lleis molt estrictes pel que fa a costums, drets civils i llibertats individuals. Aquests controls eren especialment forts sobre les dones (ex.: obligació del vel, restriccions de conducta, etc.). Tot i les restriccions, la societat, sobretot en grans ciutats i entre joves i sectors urbans, aspirava a més llibertats i molts volien canvis. Però, en general, qualsevol dissidència era durament controlada, la dissidència política i social existia, però vivia sota vigilància. Minories ètniques o religioses i defensores dels drets humans ja es trobaven sota

repressió periòdica, encara que la intensitat variava. Tota aquesta situació va empitjorar a partir de

L'Iran és un país amb una situació molt greu pel que fa als drets humans i les llibertats civils. Fins fa pocs anys, estava governat per la República Islàmica de l'Iran, un règim autoritari i teocràtic que imposa lleis molt estrictes sobre les costums i la vida personal, especialment sobre les dones, que han de complir normes com l'ús obligatori del vel i fortes restriccions de conducta.

Abans de 2022, tot i que ja existia una repressió constant, una part important de la societat, sobretot els joves i la població urbana, aspirava a més llibertats. Tanmateix, qualsevol forma de dissidència política o social era vigilada i controlada, i les minories ètniques, religioses i les persones defensores dels drets humans patien persecució de manera periòdica.

La situació va empitjorar clarament a partir del setembre de 2022, després de la mort de Mahsa Amini sota custòdia policial. Aquest fet va desencadenar protestes massives arreu del país, liderades principalment per dones i joves, que reclamaven més llibertats i drets. La resposta del govern va ser una repressió molt dura, amb morts, detencions massives i greus violacions dels drets humans.

En comparació amb abans, l'Iran ha passat d'un règim ja repressiu a una situació de repressió generalitzada i més intensa, amb una forta condemna internacional i una greu crisi social i política.

Absher: La nova aplicació que limita la llibertat de les dones

A més de la greu situació de drets humans i restriccions sobre les llibertats individuals, Àrabia Saudí ha generat controvèrsia per l'ús de l'aplicació Absher. Aquesta eina digital permet als homes, especialment als “*maharam*” (parents masculins), controlar diversos aspectes de la vida de les dones, com ara els

viatges, els permisos laborals i altres activitats quotidianes, reforçant les normes de control patriarcal vigents al país.

L'aplicació es va posar en funcionament el 2015, però va començar a ser criticada internacionalment a partir del 2019, quan la revista nord-americana *Insider* va donar a conèixer el cas d'una jove saudita que havia fugit del país, posant en relleu el funcionament de l'app com a eina de vigilància i restricció. Des d'aleshores, diversos polítics, com el senador nord-americà Rod Wyden i la congressista Jackie Speier, van pressionar els responsables de Google i Apple perquè retiresin l'aplicació de les seves botigues digitals, i organitzacions com Amnistia Internacional han denunciat el seu ús com una violació dels drets humans, exigint que es respectin sempre les llibertats individuals de les dones.

En resum, Absher no només és una aplicació tecnològica, sinó que s'utilitza per reforçar el masclisme i l'abolició de llibertat de les dones, a un país com Àrabia Saudí on les dones troben greus problemes de desigualtat i dependència dels "maharam", reflectint la situació de desigualtat i control que encara persisteix a l'Àrabia Saudí.

Acció davant la desigualtat de gènere

La gravetat d'aquesta situació ens porta a preguntar-nos: No hi ha ningú que se n'adoni? No hi ha cap associació que estigui oferint ajuda per tal d'erradicar o millorar la desigualtat de gènere a l'Afganistan? Doncs sí, hi ha diverses associacions que fa anys que col·laboren i aporten una mica de llum a la foscor. Algunes de les més destacades són UN Women, que impulsa programes d'educació i empoderament femení; Amnistia Internacional, que denuncia les vulneracions dels drets humans; Human Rights Watch, que fa seguiment de la situació de les dones afganeses, i Save the Children, que ofereix suport especialment a nenes i joves afectades per aquesta desigualtat. Aquestes organitzacions contribueixen a visibilitzar la problemàtica i a oferir suport a les víctimes.

9 de desembre de 2026, El Prat de Llobregat

References

- Redacción. (2021, 4 septiembre). *Afganistán: cómo era la vida para las mujeres antes de la primera llegada del Talibán*. BBC News Mundo. <https://www.bbc.com/mundo/noticias-internacional-58377557>
- Las mujeres han sido borradas de la vida pública en Afganistán*. (2025, 11 agosto). Noticias ONU. <https://news.un.org/es/story/2025/08/1540318>
- Historia de Arabia Saudí - Lonely Planet*. (s. f.). <https://www.lonelyplanet.es/asia/arabia-saudi/historia>
- Redacción. (2019, 14 febrero). *Absher, la polémica app de Arabia Saudita para controlar a las mujeres que está siendo investigada por Apple*. BBC News Mundo. <https://www.bbc.com/mundo/noticias-47239575>
- Espinosa, Á., Espinosa, Á., & Espinosa, Á. (2019, 5 marzo). Google rechaza retirar una 'app' del Gobierno saudí que permite controlar a las mujeres. *El País*. https://elpais.com/sociedad/2019/03/04/actualidad/1551714195_650888.html
- Cidón, M. (2025, 14 noviembre). 10 restricciones impuestas a las mujeres en Afganistán bajo el régimen talibán. <https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/blog/historia/articulo/10-restricciones-impuestas-a-las-mujeres-en-afganistan-bajo-el-regimen-taliban/>.
- Ministère de l'Europe et des Affaires étrangères. (s. f.). *Afganistán - Situación de las mujeres (05.12.24)*. Francia Diplomacia - Ministerio Para Europa y de Asuntos Exteriores. <https://www.diplomatie.gouv.fr/es/fichas-de-paises/afganistan/eventos/article/afganistan-situacion-de-las-mujeres-05-12-24>
- De la Estructura de Trabajo Sobre Irán En Amnistía Internacional España, P. A. A. C. (2026, 28 enero). Irán: Leyes abusivas imponen el uso del velo y someten la vida de las mujeres a control policial. *Amnistía internacional*. <https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/blog/historia/articulo/iran-leyes-abusivas-imponen-el-uso-obligatorio-del-velo-y-someten-la-vida-de-las-mujeres-a-control-p/>

Valenciano, E., Valenciano, E., & Valenciano, E. (2026, 13 enero). Mujer, vida y libertad: el grito de las mujeres en Irán. *El País*.
<https://elpais.com/opinion/2026-01-13/mujer-vida-y-libertad-el-grito-de-las-mujeres-en-iran.html>